

Rozhledy matematicko-fyzikální

Zdeněk Janout

Kraus, I.: Fyzika v kulturních dějinách Evropy. Starověk a středověk

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 82 (2007), No. 1, [57]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146189>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2007

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

**Kraus, I.: FYZIKA v kulturních dějinách Evropy.
Starověk a středověk.**

Nakladatelství ČVUT, Praha 2006

Starověk a středověk je první svazek čtyřdílné publikace FYZIKA v kulturních dějinách Evropy. Na tento svazek budou navazovat další tři „16. až 18. stol.“, „19. století“ a „20. století“. Cílem publikace je seznámit čtenáře s významnými objevy, vynálezy a životními osudy filosofů a přírodovědců od antiky až do konce 20. století, kteří svými myšlenkami a činy ovlivnili rozhodujícím způsobem vývoj evropské civilizace. Autorem tetralogie je experimentální jaderný fyzik, univerzitní profesor Ivo Kraus, náš významný publicista v oblasti historie vědy a techniky. Připomeňme zde jeho inspirativní knihy *Dějiny evropských objevů a vynálezů* (2001), *Dějiny technických věd a vynálezů v českých zemích* (2004) a *Příběhy učených žen* (2005), které si našly mnoho čtenářů. Kromě toho je autorem desítek novinových a časopiseckých (i v našem časopisu *Rozhledy matematicko-fyzikální*) článků s touto problematikou. Za tuto rozsáhlou veřejně vzdělávací činnost mu byla v roce 2006 udělena Akademií věd ČR medaile Vojtěcha Náprstka za popularizaci vědy.

V prvním svazku *Starověk a středověk* jsou v deseti kapitolách, v chronologickém pořadí, připomenuti slavní filosofové z maloasijské Iónie, iónských osad v jižní Itálii a Sicílii, z Thrákie, Makedonie, Athén i Alexandrie. Středověku jsou věnovány čtyři kapitoly. Zajímavé je napsán Úvod knihy, v němž se autor vyjadřuje k otázkám: jaké místo zaujímá fyzika mezi ostatními vědami, fyzika jako poslání a jaký je užitek ze studia dějin vědy.

Co se čtenář *Starověku a středověku* dozví? Od kterého data začínají dějiny evropských přírodovědců. Názory antických myslitelů a filosofů o přírodě. Jak se učení antických filosofů o přírodě postupně měnilo ve vědu. Která léta jsou považována za nejúrodnější léta řecké filosofie. Který učenec starověku je považován za nejvšestrannějšího. Co byla Platónova tělesa. Kde byl umístěn proslulý nápis „Nevstupuj, kdo neznáš geometrii“. Co je stoická fyzika. O číslících egyptských, řeckých, římských a arabských. O antické matematice. Kdo je autorem geocentrického systému vesmíru. O vzniku kalendářů (solární, lunární, lunisolární). O datování událostí. Co odlišuje antickou vědu od současné. Čím přispěl středověk k vývoji fyziky. O konfliktu mezi vědou a náboženstvím. Co přinesla Evropě islamská kulturní invaze na Sicílii a Pyrenejský poloostrov. Kdo je považován za Aristotela středověku. O třech slavných vysokých učeních v Evropě a jejich slavných absolventech. Kterí panovníci přáli matematice, přírodním vědám a technice. Fyzikální objevy středověkých učenců.

Text knihy je doplněn velice kvalitními obrázky a barevnými reprodukcemi. Samozřejmostí je jmenový rejstřík uvedený v závěru knihy. Kniha vyšla nákladem 750 výtisků a je možné ji zakoupit či objednat v prodejně technické literatury ČVUT v Praze 6, v Bílé ulici č. 90.

Zdeněk Janout